

ÉLŐFALU HÁLÓZAT

2012. NYÁR-ŐSZ

SZÁMVETÉS, 2012

„Mihály napja a gazdasági év fordulója: ilyenkor szakad meg mindenütt és végleg a fű gyökere, megszűnik a mézelés, az aszszony is beléphet már a méhesbe. A halak a víz fenekére húzódnak. A Szent György napján kieresztett marhát számos vidéken ilyenkor hajtják be. Az esti mulatságra a gazda és a pásztor együtt veszi meg a pálinkát, a gazda még kenyeret, a pásztor sajtot visz. A számadó a főhelyre ül, a fejére koszorút tesznek. Országszerte Szent Mihály vásárokat tartottak. Rendszerint e vásárok adták a téli holmik beszerzésének alkalmát.” (Molnár V. József: Kalendárium)

Minden „élőfalus” beszámoló felfogható kisebb „rész számvetésként” is, ennek fényében pillanthatnak be az olvasók az egyes helyszínek életébe. Ragyogó minta erre Renáta lentebb olvasható írása, értékelője. Személyes hangvétele, kritikussága sokak előrelépésében lehet mankó! Hasonlóra buzdítom a többi MÉH tagot is. Értékeljük saját terveink viszonylatában, miket terveztünk, mit sikerült megvalósítani, mi maradt el. Értékeljük közösségi szinten, önkormányzati szinten, mivel terveztük jobbítani a kisközösség életét, miben voltunk sikeresek, miben voltunk „kudarcosak”.

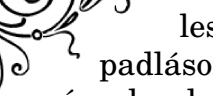
Hírlevél 93-94.

S nem maradhat el a nemzet szintű értékelés sem. (Ezt ugyan számtalan ilyen-olyan színű politikus, önjelölt újságíró megteszi helyettünk örömet, de ne ülünk fel ezeknek a manipulatív számadásoknak, próbáljuk saját szemmel nézni a világot...)

Maradjunk azonban a saját, kisebb léptékeinknél. A 2012-es év gyakorlatilag az időjárás bővületében telt el. (Enyhe január, zord télutó, húsvéti kemény fagyok, májusi hideghullám s az „évszázad” – legalábbis reméljük, hogy az... – aszálya, s emellett orkánszerű viharok.) Amit nem vittek el a tavaszi fa-

gyok, az kiszáradt a nyáron. Zöldség, gyümölcs és állat mind megsínylette az idei évet. Ennél már csak jobb jöhet, mondanánk. De talán most jött el a mi időnk, hiszen a környezeti, időjárási megpróbáltatások előtérbe helyezték a sokszínű, több lábbon álló gazdálkodást és az ellenálló, régi tájfajták létjogosultságát minden szinten! Ha egy „alkalmazkodó gyümölcsöst” tekintek példának (talán nem szerénytelenség, ha 20 év munkája után a sajátomat annak tekintem), akkor látom, hogy egyes gyümölcsfajtáimat (kajsziából többé-kevésbé az összeset, de még így is volt 20-30 kg-nyi termésünk) rendesen megviselték a körülmények, de mindegyik esetben voltak szép számmal olyanok, amik pótolták a kiesést. Így szerencsére

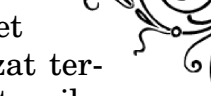
lesz télire alma, körte, szőlő a padláson, lekvárok, befőttek, aszalványok a kamrában s zöldségek a pincében (pálinka meg mindenhol...). Színesítve a példák sorát: eddig a baromfi volt a legnagyobb állat a gazdaságunkban, most már egy lépcsőfokot átugorva két tehénke (kárpáti borzderes márkájúak) bóklászik a karámban. Így saját bőrünkön élhetjük át a pár éve a „Tehén-projekt” c. (ÉH86, 2010 ősz) írásomban beharangozott áldásokat. Ez a másfél hónap megerősített abban, hogy egy önellátó gazdaság egyik alappillére, legfontosabb mozaikja a tehén! S ha ez éppen borzderes, akkor az csak hab a tortán.

Szóval a számvetés-mérlegelés időszakát éljük, s első alkalomként Visnyeszéplakon a Szent Mihály napi búcsú apropóján egy közös beszélgetésen elemezzük ki, vetünk számot az elmúlt évvel. Példánk talán a többi közösségben is hasznos lehet.

namzi

SZERKESZTŐSÉGI

- * Figyelmes olvasóknak bizonyára feltűnt, hogy az esedékes nyári szám helyett a nyár-őszi duplaszámot tartja a kezében (vagy az ámitógépén). Nem felejtettük el kiküldeni a nyárit, hanem egyszerűen csak hipp-hopp a tavaszról az őszbe ugrottunk s így egy huszárvágással utolértük magunkat... Reményeink szerint a jövőben nem lesz szükség ilyen attrakciókra.
- * Terveink szerint az ősz folyamán útjára indítjuk az ÉH hírlevél netes testvérkéjét, amely havi (kétheti?) rendszerességgel fog megjelenni s jobban nyomon követi majd az aktuális eseményeket, programokat, pályázatokat. Itt majd a hírek, programok, események veszik át a főszerepet, a negyedéves változat pedig egyre

inkább magazin jelleget ölt majd. A netes változat természetesen csakis elektronikusan férhető hozzá, s az első számokat a rendelkezésünkre álló címlista alapján küldjük ki.

- * Szerkesztési gyakorlatként azt követjük már egy ideje, hogy előre vesszük az aktuális MÉH találkozók programját, beszámolóját s az ehhez kapcsolódó anyagokat. Ezután az egyes kezdeményezések beszámolóit, híreit is súlyuknak megfelelően.

ÉLMÉNYBESZÁMOLÓK

Nyári találkozó 2012, Agostyán

Ahogy én látom, jártamban-keltemben...

Júniusban a 30°C feletti kánikulát rendkívülinek gondoltuk, azóta kiderült, még szeptemberben is ilyen hőség kísért (kísért?). A találkozó nyári szabadságos főszezon előtti időpontja szerencsés választás, de a hőség miatt, a június első fele máskor előnyösebb lehet. A klímaváltozást szó szerint saját bőrünkön éreztük, de még a gazdasági klímaváltozás is begyűrűzött a találkozóra. Az utazási költségek emelkedése, és a nehezebb megélhetéshez szükséges több munka, pénz, vagy saját energia szűkülése miatt, sokan nem tudtak eljönni Agostyánba. Így is köszönet és tisztelet, hogy a távoli közösségek pl. SZÖSZ, vagy a dél-dunántúli ökofalvak, fél-háromnegyed napos utazást vállalva képviseltették magukat.

Péntek estére a „kemény mag” érkezett meg. A fő programnap, mint mindig, a szombat volt, vasárnap délelőtt már sokaknak vissza kellett indulni távoli otthonaikba, és a vasárnap déli programra már kisebb létszámmal maradtunk.

A találkozó színhelyét, a Gerecse közep-hegységünk erdős lankáin, sokévi ál-

dozatos munkával kialakított, 20 hektáros mintatelepet a hírlevél olvasóinak nem kell bemutatnom. Csak csodálat és elismerés illeti a hosszú, kitartható munka elvégzőit, a hosszabb-rövidebb ideig ott dolgozó besegítőket és önkénteseket is. (Némelyikükről anekdoták is maradtak fenn.)

Szombaton megjelent a Duna Televízió is. Természetes, hogy a házigazdák, Labanc Györgyi és Czumpf Attila sok időt áldoztak a tévéekre, mert az ország nyilvánossága előtt, minden szempontból jól összeállított anyagot szerettek volna viszontlátni. Ez a nagy lekötöttség megkettőzte feladataikat, az időpontokban bizonyos csúszások következtek be. Az előadók önszabályzó időbetartása nem jött elő,

annak ellenére, hogy ez már a nagyon sokadik találkozó volt. Minden előadó gondolhatta volna, ha maga tovább tartja az előadását, úgy a csúszások fokozódnak. A találkozókon a házigazdák mindig is el lesznek feladatokkal havazva, szerencsés lenne a későbbiekben egy műsorvezetőt kiválasztani, akinek csak a kézbe adott műsorrend levezénylése a feladata.

Nagyon kellemes volt csörgedező patak mellett, fák árnyékában szabadtéri asztaloknál az étkezés. Az ételt külső cégnél rendelték Attiláék. Kár, hogy sokan előzetesen írásban bejelentkeztek, ebédet rendeltek, de nem jöttek el, a megmaradt étel költsége a szervezőkre maradt. Lehet, hogy máskor a jelentkezéshez előleget is kell bekérni?

Magam lakóhely kiválasztási szempontokról, parasztházak karbantartásáról, a saját magam által elvégzett felújítás tapasztalatairól tartottam előadást. Másokat is

arra buzdítok, hogy a munkáik során készítsenek felvételeket, foglalják egy előadásba és osszák meg a következő találkozón. A találkozó szónak is éppen ez az értelme, hogy egymásnak tapasztalatokat adjunk. Kézzelfoghatóbb lehet egy ilyen előadás, mint egy egyetemi kutatóé.

Feltétlen ápolandónak tartom a Nagyszékelyben is elkezdett esti népdaléneklés hagyományát. Ez az igazi közösségteremtés, a magyar zenei anyanyelvünk gyakorlása. Külső előadóművész nagyon jó az ismerkedési szakaszban, a program színesítésében. A szombati est fénypontja a közös éneklés volt, amit mi magunk teremtünk. Magamat is beleértve, akiknek nincs

se képzett, se jó hangja, de mégis összerakosgattuk versszakonként a magyar népdalokat, és együtt sokszorosa mennyiségű dalt felvonultattunk, mint ahányat bármelyikünk tudott. Persze a két fiatal, szép hangú női pacsirtánkat ki kell emelni, néha tizenöt versszakos bal-

ladákat is elfújtak hibátlanul, tele archaikus hajlításokkal. Dicséret nem csak nekik, hanem az őket tanítóknak és szüleiknek is!

2010-ben, a nyári találkozón Némethbányán, Kilián Imre a 70-es 80-as évek lázadó ifjúságát idéző gitárjátékkal, énekkel emelte a hangulatot – itt, Agostyánban pedig kobozzal és moldvai dalokkal. Mindkettő nagyon tetszett, de az utóbbi jobb irány, ez a gyökereinkhez vezet bennünket.

*Szabó Miklós
Budapest*

GEN találkozó Krisna-völgyben

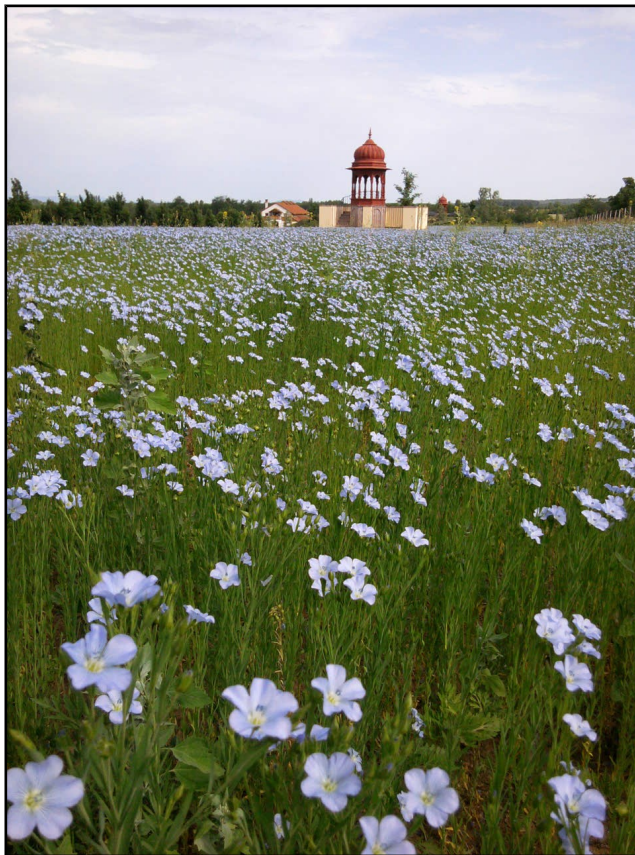
I dén Magyarországon került sor az európai ökofalvak éves találkozójára. Július második hetében Krisna Völgy fogadta be a világ minden részéről érkező vendégeket. Bár a résztvevők többsége önfenntartó (vagy arra törekvő) közösségekből jött, mégis megdöbbentek, azután kissé kényelmetlenül érezték magukat, amikor kiderült, hogy csak a konferenciasátorban elérhető számukra az áram és internet. (Hát, egy olaj nélküli világban erre majd számítani lehet.) Am Krisna Völgy így is elnyerte a 2012-es Kiváló Ökofalu Díjat, illetve Hosszú Zoltán tagjává vált a GEN-Europe tanácsának.

Maga a program igen sokszínűre sikeredett, ami nagyban a résztvevők sokféleségének volt köszönhető. Bár a találkozót az Európai Ökofalu Hálózat (GEN) szervezte, jöttek résztvevők Palesztinából, Iránból, Indiából, Afrikából, de még Brazíliából és Ausztráliából is. Így a foglalkozások és műhelymunkák témái roppant kiterjedtek voltak. Sok mindenről esett szó a társadalmat szolgáló gazdasági rendszerektől a tudatos párkapcsolatokig; a részvételi demokráciától a fenntartható vízgazdálkodásig.

Az egyetlen árnyoldala az eseménynek az volt, hogy az Ausztriától keletre fekvő országokból szinte senki nem vett rajta részt, Magyarországról is csak nagyon kevesen. Bár a szervezők nyitni

szándékoztak ezen országok ökofalvai felé is, a részvételi díjak így is magasak maradtak. Túl magasak, a mi mércénk szerint.

Azok, akik mégis el tudtak jönni elhatározták: ha nem is ezen az európai GEN konferencián, de szorosabbra kell fűznünk egymás között a szálakat. Így több „keleti blokkos” közösség is felvetette egy kisebb, regionális találkozó lehetőségét. Egyre inkább érződik, hogy egy ilyen találkozóra bizony szükség van.

A folytatásról a következő hírlevélben is hallunk majd.

Zimmermann Dániel

***

A MÉH tagjaiként kértünk egy délutánt a Magyarországi kezdeményezések bemutatására. Sajnos csak egy szűk órácskát kaptunk, ami nem sok mindenre volt elég. S ezen ráadásul a GEN vezetőségéből tagjaiból nem sokan (lehet, hogy senki sem...) voltak jelen. Ez bizony kicsit elszomorított minket.

A szerk.

ÉLŐFALU HÍREK

Természetes Életmód Alapítvány (TÉA), Agostyán

Ahol nagy a szükség, közel a segítség.

Az Árpád-kori körtemplom másolatunk építése 10. évébe fordult. Ennyi idő

alatt nagyvárosi kegytemplomokat, szerényebb bazilikákat, kisebb katedrálisokat is felépítettek. Mi nem sietünk. Ennek több oka van, leginkább a pénz, ami a látogatási adományokból és egyéb följánlásokból gyűlik, ha gyűlik. Idén már majdnem mindenünk volt: kövünk, sóderünk, kedvünk, szándékunk, időnk. Csak a péterfilléreink nem akartak élükre állni, hogy abból cementet

vehessünk, munkabért, fuvar fizethessünk és etetni-itatni tudjuk Nemcsics Ákos tiszteletreméltóan elszánt, lelkes, veterán építőcsapatát. Már-már az látszott valószínűbbnek, hogy a kijelölt építési hetet imádkozással és nem a templom falainak rakásával töltjük, amikor csoda történt... A vakszerencse, de inkább a Gondviselés hozzánk vezérelte a VAK Csoport belülről (is) látó, egyik jóságos tagját, aki adományként a fele költséget elhozta még idejében. A másik felét már könnyebb volt megtalálni: ennyi volt a perselyben is. Így Péter-Pál apostolok napján, a XVIII. Nyári Élőfalu Találkozó idején, egy ünnepi szent-

misével, amit Szalai Gábor atya, tatai plébános és plébánostársai tartottak, elkezdődött a munka, a Jóisten nagyobb dicsőségére. Hála mindenkinek, aki segített! A XVIII. Nyári Élőfalu Találkozóról, gondolom hitelesebb, ha a résztvevők emlékeznek meg. A találkozó emlékét és tanulságait jó szívvel megőrizük.

Más. Egy jeles évfordulóról emlékeztünk meg a napokban, kitűnő emberek társaságában, a Vitézi Rend szervezésében. Az itt elhangzott ünnepi beszéd, úgy érzem mindnyájunk számára, közérdekű és időszerű.

Elhangzott, József Ágost, Magyarország Homo Regiusa, ezredtulajdonos, az MTA tagja születésének 140. évfordulóján rendezett emléktábla avatási ünnepségén. Az rendezvényen jelen volt, József Ágost unokája, József Árpád főherceg, a Vitézi Rend főkapitánya Portugáliából.

Mélyen Tisztelt Főherceg Úr, Hölgyeim és Uraim!

Még az archaikus időkben, a görög demokrácia nagy korszakában (ami vagy volt, vagy nem volt, vagy nem úgy volt) Platón feltette a következő kérdést: „Adhatunk-e hivatalt annak az embernek, aki nem tud úszni?” Ezalatt valóságos fizikai és szellemi képességeket, valamint kiemelkedő erkölcsi tartást értett a nagy államférfi és még nagyobb filozófus.

Abban a kegyelmi állapotban, amikor a teljességre törekvés, a teremtett világgal való szervezettebb kapcsolat jobban az ember életének része lehetett, mint napjainkban, már akkor is sokat kellett munkálkodni az erények megszerzéséért és megtartásáért. Persze, olyan ember, aki társ tudott lenni a teremtésben, akkor is kevés volt, (Diogenész is sokat kereste őket, fényes nappal, a híres lámpásával).

Éppen ezért kell nekünk is keresni a hiteles úton lévőket, vagy azokat, akik fennmaradtak a történelem rostáján, mint igazodási pontok, példaképek, tanítómesterek és lelkesedést tápláló jelesek. József Ágost ilyen ember volt. Képletesen és valóságosan is megtanult úszni. Esetenként az ár ellen is. Itt és most azt az erényét emelném ki, ami rohamosan tűnik el globalizált világunkból. Ez a tájban élés igénye és képessége. Az ősi sorban az apáról fiúra szálló örökség, ez a történeti kert az ő keze nyomát és szándékát is kifejezi. A klasszikus műveltségű, felelősen gondolkodó ember, a kitűnő katona abból a helyes fölismerésből választotta Hatos Jánost, a mindent tudó kertészt, az arborétum legfőbb gondozójává, hogy ez a növényi ékszerdoboz, az osztatlan szent időben is fennmaradjon. Hát ez nem így történt, vagy nem egészen így...

Mi, akikre most rábízták a megmaradt örökséget, nem vagyunk könnyű helyzetben. Olyan időkben, amikor a világot, a bioszférát benépesítő sokféleségből, éppen a rendszert értő és értő módon kezelni tudó élőlény tűnik el – a tájban élő ember – nagyon sok dolgunk lett hirtelen. Ne nyugtassuk magunkat azzal, hogy az emberi társadalom régen sem működött a harmónia és a helyes arányok szerint. Már Szókratész is fölvetette egyik polémiájában, hogy milyen emberek nőnek fel olyan helyen, ahol csupa görbe tükör van a falakon? Csak az időtájt még több tartalékunk volt jó földből, jó vízből, jó levegőből és jó emberekből.

Most azokra tekintsünk, akiktől vehető-vihető a jó példa, a jó tanítás, a jó tartás és a jó hitbéli meggyőződés, hogy ama jó harcot mi is meg tudjuk harcolni. Amíg van hol, amíg van mivel és amíg van kivel.

Alcsút, 2012. szeptember 8.

Czumpf Attila

Hírek Krisna-völgyből

Semmi sem véletlen, így az sem, hogy tetteink révén – amelyekkel vé-tünk Isten törvényei ellen – esetleg aszály és más csapás pusztít. Zaja Péter a leveleit mostanában egy jókívánsággal írja alá: Csendes esőt! Mindamellet, hogy elfogadjuk az Úr akaratát, csatlakozunk a mozgalomhoz. ☺

Nálunk 3,5 hónapja 1 esőnek nevezhető csapadék esett, az éppen 120 km/h széllel az európai GEN találkozó záróestjén, amely keltett némi riadalmat a résztvevőkben, de az azt követő éjszakai templomi koncert gyorsan feledtette az időjárás viszonyosságait. Mindenki úgy segít egymás-

nak az Élőfalu mozgalmon belül, ahogy tud. Mi helyszínt és lelki/közösségi támaszt biztosítottunk az európai találkozó-nak, és az ide érkezőktől tengernyi tudást kaptunk ajándékba. Például új megoldási lehetőségeket a vízgazdálkodásra, amely a felszíni és felszín alatti vízkészletek helyben tartására, feltöltésére koncentrál, vagy ötleteket a gazdálkodás, a közösség-szervezés terén, és nem utolsósorban barátságot. Erőt ahhoz, hogy tovább biztassunk másokat is, érdemes kiszállni a száguldó vonatból, amely egyre gyorsuló tempóban halad a „célja” felé...

Júliusban a GEN találkozó után volt a Krisna-völgyi búcsú, amelyen 6000 vendégnek tudtuk bemutatni mindazt,

amire kíváncsiak voltak. Megjelent a Beszélgetések az önellátásról c. könyv második kiadása. Az első 2 hónap alatt elfogyott.

Bár a körülmények nem támasztanak alá, mi még nem adtuk fel a pályázati lehetőségeket. Egy nagyobb lélegzetvételű fejlesztést szeretnénk az önellátás és a bemutatását segítő infrastruktúra terén. Pályázzunk egy járgányház megépítésére, amelyben a szárazmalmokhoz hasonlóan, ökrös hajtással több egyszerű mechanikus gép is működtethető volna (pl. a gabonafeldolgozás eszközei, malom, fűrész, stb.).

Az aszály ellenére a gabonáink biztonsággal teremtek, zöldségeinket öntözéssel és mulccsal tudtuk szóra bírni, gyümölcsökből pedig bőségről számolhatunk be. Mi ezt Krsna (ahogy mi szólítjuk) kegyének tekintjük, megmásíthatatlanul.

Csendes esőt!

Gauranga,

Partha dász (Pócze Vilmos),

Rádhakanta dász (Barsi Attila)

pd@1108.cc, rk@1108.cc

www.krisnavolgy.hu, www.okovolgy.hu

Galgahévíz Ökofalu eseményei

Ez a nyár rettentő száraz volt. Ezen a dombon még annyi eső sem esett, mint bármelyik szomszédos faluban. A fű kiégett, a fáink és a veteményes java hervadt. A felülről történő öntözés csődöt mondott a kertekben. S ahogy a nyár, úgy az ősz eleje is rendkívül száraz. Szeptember közepére országszerte mindenhova megérkezett a várva várt eső, ide csak a hűvös ért, az eső elkerül. Valamiért nagyon komoly próbatételt kapunk...

Egyetlen komoly újság nálunk, hogy többszöri halasztás után – egy szeptember 14-16. közötti rendezvény keretében – átadásra került a Gaia Ökológiai és Vidékfejlesztési Alapítvány „HUSK/0901/2.1.1/0

280. sz. Alternatív Technológiákat Bemutató Központ Pár” című EU-s pályázati projektje, az ún. Bemutató Központ.

Mi, a falulakók valójában nem sokat tudunk róla, illetve az állandó módosítás szemlélői voltunk. A nyitást megelőző hetekben rohamtempóban dolgoztak az egyes létesítmények befejezésén.

Nagyjából elkészült az eredetileg „permakultúrás kertészet” üvegháza és kertje, de ez időközben többször is profilt váltott. Először permakultúra volt a terv, a nevét is innen kapta. Egy időben arról volt szó, hogy egy miniatűr Magyarország jelképes

megjelenítője lesz a terület víztározó tavacskaival és növényzetével. Aztán átalakult a kert egy csepegtető öntözéses zöldegeskertté, valamint jelentős számú kínai smaragdafa kísérleti telepítésének helyszínévé.

Az üvegházban eredetileg emlősállatok tartásáról volt szó, amelyeknek testmelege adná a téli fűtést, aztán csirkékkel, tyúkokkal kísérleteztek, de azok nem bírták az üvegház nyári klímáját. A legújabb változat az akvapónia, de ezt csak hírből tudjuk. Jelenleg paprika nő benne, ez biztos. A többit majd meglátjuk.

A pályázati keretben készült víztározót (csapadékvíz és tisztított szennyvíz számára) is csak a melléje fűrt talajvíz ku-

takból, valamint a falu számára ivóvizet adó mélyfúrású kútból tudták valamennyire feltölteni.

Az átadást 3 napos rendezvény kísérte. Kíváncsian várjuk a rendezvényen résztvevők visszajelzéseit.

Parasz kay Sára

Nagyszékelyről, Rena szemüvegén keresztül

Kicsivel több mint egy éve szervezte meg a Nyári Élőfalú Találkozót a Nagyszékelyi KÖRTE kezdeményezés. A találkozó a visszhangja alapján és saját szemszögünkből nézve is jól sikerült. Rengeteg energiát fektettünk bele, hogy ez így legyen. Bemutattuk a kezdeményezés akkori állapotát és igyekeztünk se többet vagy kevesebbet mutatni abból, amit képviselünk. Akkor egyik sajnálatos tényként hangzott el, hogy nehezen tudjuk elfogadtatni magunkat a falu többi lakójával.

A találkozó óta szinte alig adtunk hírt magunkról a Hírlevélbe. Most úgy gondoltam, legalább a saját szemüvegemen keresztül láttatni próbálok valamit a kis csapat ténykedéseiből, hátha érdekesnek és tanulságosnak tűnik mások számára is.

Az őszi folyamán több érdeklődő is bekapcsolódott a csapat vérkeringésébe, és ehhez albérletet is találtak a faluban. Így sok új, érdekes emberrel gyarapodtunk, hogy időszakosan-e az mindig később derül ki. A gyarapodó létszám, a tömegesen áramló fontos információk, a szervezés, összehangolás hatékonyságának fokozása céljából létrehoztunk egy levelezőlistát. Ezt később elkezdtuk olyan emberekkel is kibőví-

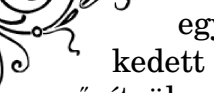
teni, akik a faluban élnek, és szívesen összehangolódnak velünk, mondjuk közös vásárlást, utazást programot illetően. És, hogy az önellátásba hogyan fér bele a számítógép vagy a levelezőlistán történő szervezés? Hogy ez tényleg segít-e összehangolódni, vagy inkább szétválaszt minket? Ezt majd meglátjuk, de biztos vagyok benne, hogy a közösség jó része inkább a személyes kapcsolatok híve (és ezt gyakoroljuk is), de jelenleg minden családra, az egyedülállókra pedig különösen nagy teher hárul az új életük kialakításával kapcsolatosan. Ráadásul különböző hátterekkel rendelkezünk, így még a közös alap kérdése is hátra van. Ebben a kérdéskörben is próbáltunk előrébb lépni. Több közösségépítő alkalmat is szerveztünk magunknak, és segítségül hívtuk Orosz Katalint, hogy önismeretünket, igényeink megfogalmazásának, illetve egymás felé fordulásunk képességét különböző módszerekkel fejlesszük. Ezek az alkalmak sokat adtak, de megakadt a folyamat,

amikor újból belevetettük magunkat a kerthi és ház körüli munkákba tavasszal. A nyár eddig minden évben iszonyat tempóban telt, és olyan sok munka várt ránk, hogy csak önkéntesekkel ment sokszor az iram. Idén mi nem fogadtunk önkénteseket, mert első gyermekünk megszületése óta igyekszünk úgy változtatni az életvitelünket, hogy az számára is élhető körülményeket biztosítson, és olyan mintákat mutassunk neki már az elejétől fogva, amiből építkezhet. Más családok viszont elkezdtek önkénteseket fogadni, így továbbra is sok érdeklődő számára nyílik lehetőség, hogy bepillantást nyerjen a KÖRTE életébe.

Több család részt vesz egy tájfajta megőrzését támogató pályázatban, így az

együttműködés szintjére emelkedett az a törekvés, hogy népszerűsítsük a tájfajtákat, és hogy segítsük az érdeklődőket szakmai tudásunkkal és esetlegesen szaporítóanyagainkkal is. Mindezt a permakultúrával sokszor karöltve végezzük.

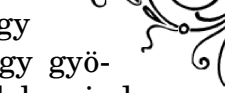
Nagy előrelépést tettünk szerintem a gabonatermesztésünket illetően már azzal is, hogy egyáltalán mertünk másban gondolkodni a traktor használathoz képest. Lovas talajművelés, kézi vetés, közösségi kaszálókötélkészítős-kéveköttős aratás és cséplőgép-kalmárrostás tisztítást vittünk véghez egy kísérleti területen. A tapasztalatok átbeszélése és a folytatás még váratnak magukra. Az biztos, hogy ha valaki ilyenbe vágja a fejszóját, az utána meg fogja becsülni a gabonát és a belőle készülő étkeket!

Az őszi betakarítási időszak még a nyárnál is erőteljesebb tud lenni. Ilyenkor az ember már nem tudja mit csináljon előbb, behordja a dolgokat a kertből, vagy feldolgozza inkább gőzerővel? Magokat tisztítson-e vagy vessen? De az éltet minket, hogy utána jön a tél, a pihenés időszaka. Ilyenkor majd belendülnek a filmvetítések, kézműves körök, társasjáték estek és a többi közösségi dolgunk.

Én, személy szerint évek óta vágyom arra, hogy kiderüljön számomra az, hogy vajon valójában tényleg megvalósítható-e az, hogy az ember nem szakad meg az önellátás közepette, hanem meg tudja élni a hétköznapokat, és kényelmesen ellátja a teendőit. Hogy nem csak télen jut ideje olvasni, tornászni, beszélgetni, kézimunkázni stb., hanem más arányokkal, de nyáron is be tudja iktatni a mindennapjaiba azt, ami pihenteti, tölti testileg, lelkileg.

Engem idén érintett meg a szele a megvalósíthatóságának. Igen, lehet így élni!

6 éve élünk Nagyszékelyben, és eddig minden évünk hasonló aránytalanságokkal

telt. Arra kell rájönnünk, hogy nem éri meg. Most, hogy egy gyönyörű kislány mellett ébredek minden reggel, nem tehetem meg, hogy nem látom őt minden pillanatban. Vele akarok lenni, figyelni őt, és ha szüksége van rám, akkor ott teremni, segíteni őt. Szolgálatot kaptam vele, rám bízták őt. Sokat tanulok tőle. Neki sem arra van szüksége, hogy anyagi javakkal halmozzam el, hanem a figyelmet és szeretetemet igényli. A Jó Istenbe fektetem bizalmamat, mert tudom, hogy velem van, hogy bennem is jelen van. Bízom megtartó erejében, ahogy minden a természetben élő nép így élte az életét. Nem volt bennük félelem, hogy mi lesz velük holnap. Nem tettek felesleges dolgokat, figyelmüket az élet felé tudták fordítani. Már sok halott dolog eltűnt a mi életünkben is, sokan úgy tartják, hogy nem élünk emberhez méltó életet, de tudnotok kell, hogy ez nem sanyargató lemondás, hanem egy félelem nélküli elengedés. Legalább is erre törekszünk. Meg kell állapítanom, hogy ez az életforma lelki síkon dől el, hiszen a tudást sok könyvből össze lehet gyűjteni manapság, de boldogan megélni csak az tudja, aki Istennek át tudja adni az irányítást.

Bócsó Renáta

Máriaalmi nyár-ősz a Biofaluban

Új ritmusban

A nyári életünk egyik fő vonulata az elvonuló csoportok körüli teendők voltak. Ezek összesűrűsödtek júliusra. Szerencsére a hosszútávú és az átmeneti önkéntesek örömmel és a vendégek meglegedésre tevékenykedtek.

Egy kísérleti kunyhó építése volt a másik terület, ahol sokat dolgoztunk. 5 m³-nyi vizet használtunk el a tapasztáshoz! A száraz, forró idő kedvezett. Sokat tanultunk a folyamatokból. A nyári

biofalu nyílt hét résztvevői is kivették a részüket. 😊

Először szerveztünk nyílt hetet. Utólag az látszott, hogy izgalmas közösségépítő program lett belőle...

Közben egyénileg és együtt is gyakran éltünk át nehéz energiákat, erős hullámzásokat. Ilyenkor érezhettük: milyen jó, hogy értő, megértő közegben élünk!

Az őszből annyit lehet előre látni, hogy a tavalyi kályhák módosítása, fejlesztése és az elvonulók fogadása októberben intenzív lesz. Továbbra is várunk önkénteseket.

Fogunk ültetni még gyümölcsfákat. Szívesen vennék tanácsokat régi/alternatív alma-szilva oltványok beszerzési forrásaival kapcsolatban.

A téli ökofalu találkozóhoz időzítve fogunk tartani nyílt napokat – a kályhák és az egyéni-közös átalakulásaink jegyében.

Addig még annyi izgalmas fog történni, amire most még nem is gondolunk. 😊

Géza

KÁRPÁT-MEDENCEI GYÜMÖLCSÉSZ HÁLÓZAT

Összefoglaló az elmúlt időszak eseményeiről

Az 2012. évi nyár rekkenő hóhullámai és az elenyésző mennyiségű csapadék után talán csak a szőlészek, borászok viaszalódnak minőségi termésükkel. A mennyiségi csökkenés azonban minden agrárágazatban drasztikus. Kiskertjeinkben is hasonló állapotok uralkodtak, kivételt csupán az igazán alkalmazkodó tájfajtáink képeznek. Nehézségek ide vagy oda, a gyümölcsészek aktívan tevékenykedtek a meleg hónapokban is. Lássuk, a teljesség igénye nélkül, milyen programokon ve-

hettünk részt!

- * Június 15-én az *Állami Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Kutató-Fejlesztő Közhasznú Nonprofit Kft.* érdi, Elvira majorban található telephelyét látogathatták meg az érdeklődők. A tanulmányútról rövid beszámoló alább olvasható.
- * A Zala Termárvölgye Egyesület a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat támogatásával szakmai konferenciát szervezett „*A hagyományos gyümölcsösök lehetséges szerepe a vidéki gazdaságfejlesztésben*” címmel. A Nagyörsbőn, 2012. augusztus 30-án tartott konferencia célul tűzte ki, hogy a régi gyümölcsfajták telepítésével, termesztésével, hasznosításával kapcsolatos tudás, kiemelkedő lehetőségek széles körben ismertté váljanak. (Forrás: <http://www.mnvh.eu/hirek/812/20120807/kozeppontban-gyumolcsosok>)
- * „*Hogy unokáink is láthassák!*” – hangzott a gödöllői REGINA kertprogram augusztus 29-i rendezvényének címe, melyet ugyancsak a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat támogatott. A Községi Tanulókert Hálózat tagjaként a program célja a gyümölcsöskert bemutatásán keresztül az aszalás, a szemzés és oltás elméleti és gyakorlati ismertetése volt. Az ismeretadásban Sára János segédkezett szakértőként.
- * A Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület gyümölcsész projektje keretében 2012. szeptember 1-jén, szombaton, 10 órától gyakorlati bemutatóval egybekötött beszélgetésre került sor fákról, szárazságról, csapadékról, vízszükségletről. Napközben szappant főztek egyszerű felszereléssel, avas zsiradékból. A beszélgetést és a gyakorlati foglalkozást Sára János péceli gyümölcsész szervezte és vezette. (Forrás: <http://www.teremtesvedelem.hu>)

* A Helyipiac.hu Egyesület szeptember 6-7-én és október 5-6-án „Hagyományos lekvárfőzés és aszalás a szatmári szilva hazájában” címmel szervezett képzést, Panyolán. A résztvevők megismerhet-

ték a szilvalekvárfőzés és a gyümölcsaszalás elméletét és gyakorlatát, segítséget kaphattak az értékesítéshez. A képzés elvégzéséről oklevelet kaptak, kapcsolódhatnak helyi feldolgozási és kereskedelmi kezdeményezésekhez. (A tananyag letölthető itt: <http://elotiszaert.hu/bovebben.php?id=1379>)

* A Gömöri Környezet- és Tájfejlesztő Egyesület és az Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány 2012. szeptember 15-én, szombaton immár negyedik alkalommal rendezte meg Aggteleken a Gömöri Gyümölcsfesztivált. A programok között szerepelt szilvalekvárfőzés, gyümölcsstermék verseny, szakmai konfe-

rencia, térségi gyümölcs- és gombafajta kiállítás, kézműves és helyi termék kirakodóvásár és egyéb kulturális programok.

* 2012. szeptember 21-23-án tartották a XIX. Hortus Hungaricus Nemzetközi Kertészeti Szakkiállítás és Vásárt. Az MNVH I. szakosztálya, illetve a Flora Hungaria Kft. közös rendezvénye a magyar kertészeti szakma legrangosabb szakkiállítása, ahol a legfontosabb kertészeti termékcsoportok, szolgáltatók mutatkoztak be újdonságaikkal. A kiállítás fontos találkozási pontot jelent az ágazat hazai és külföldi szakemberei számára. (<http://hortushungaricus.hu>)

Előttünk álló események, tervezett programok

- * Idén sem maradhat el a *KMGYH éves találkozója Drávafokon*, melyre minden régi és új hálózati tagot sok szeretettel várunk!
A találkozó ideje: 2012. november 9-11.
Részletek később, a *Gyümölcsész honlapon* (<http://gyumolcsesz.hu>), illetve a szervezőknél:
Lantos Tamás 06-20-347-2686,
illetve 06-73-352-333,
Gedő Ibolya: 06-30-389-8345.
- * Gyümölcsészeti képzés indul novemberből, szintén drávafoki helyszínnel. Több hétvégés alkalom lesznek. Tervezett témák: metszés, gyümölcsfeldolgozási technikák, növénysszaporítás stb. Várhatóan az első alkalom november 16-18. Bővebb információ Lantos Tamásék fenti elérhetőségén kapható.
- * Gőzerővel készülnek a KMGYH által kiadandó fajtaismertető lapok, melyek reményeink szerint még idén megjelenhetnek nyomtatásban.
- * A Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület jóvoltából a Háló-

zatunk kapott egy ingyenes honlap felületet, melyet tetésünk szerint formálhatunk és alkalmazhatunk. A honlap tartalmi és küllemi fejlesztéshez örömmel várjuk az ötleteket, illetve segítőket. Már lehetőség van regisztrálni és információkat közzé tenni. A honlap megtekinthető a

<http://gyumolcsesz.hu> címen.

Érdi tanulmányút

A Kárpát-medencei Gyümölcsész Hálózat legutóbbi tanulmányútjának helyszíne az Állami Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Kutató-Fejlesztő Közhasznú Nonprofit Kft. érdi kísérleti telephelye volt. A teljes terület közel 14 ha-on terül el, melyen kísérleti ültetvények, a gyümölcs génbank, a tárolástechnológiai laboratórium és az üzemi tárolók találhatóak.

A közel 20 gyümölcsészből álló csapat elsőként a génbankot tekinthette meg, ahol sorra vettük (és persze kóstoltuk) meggy- és cseresznyefa fajtáinkat. Megismerkedtünk pár fajta példáján keresztül az érési sorral, az adott fajták alapvető jellemzőivel kezdve a külső jellegektől a beltartalmi értékén át a rezisztencia kérdésköréig.

Meglátogattuk a kísérleti ültetvényeket, ahol saját szemmel láttuk az alanyok és rájuk oltott nemesek közti különbségeket.

A tapasztalatcsere hamar kezdetét vette, így a résztvevők egyszerre tanultak és tanítottak. Helyi vezetőink köszönetre méltó segítőkészsége folytán általános és személyes kérdésekre kaphattak választ az érdeklődők. A szakképzett csapat a jövőben is szívesen várja azonosítandó és leszaporítandó fajtáinkat.

„Aki keres, talál, aki kopogtat, annak ajtót nyitnak majd.”

Tamás evangéliuma

Amire vártunk

– Napok óta semmi eső – sóhajtanak a széplakiak – talán majd holnap.

Így telt napra nap, hétre hét, mígnem elérkezett augusztus utolsó hétvégéje. Visnyeszéplak hőségtől próbára tett lakói gyümölcsész találkozóra készülődtek.

A dombon felkészve egyenként bukkantak ki a kalapok és fedetlen kobakok. Sorjában, mint ahogy az bármely nap lenni szokott, kicsik és nagyok leültek a verandára és hűsítő italos poharak alján keresték tettvagyukat. A tettvagyat a meleg nap azonban messze űzte.

– Majd ha megjön Lantos Tamás...– gondolták, s diskuráltak tovább, társul rendelve a hús szódás szifont.

A nap kérlelhetetlenül ragyogott és rohant. Befutott végül Tamás, így a csapat sétára indult, hogy a közeli gyümölcsfákat megismerje, vagy éppen ismerősként köszöntse. Rövid okítással egybekötött kóstolással vizsgáltunk ageni szilvát, kanizsai almát, héber körtét és számos más fajtát. A faluháznál Tamás chip- szemzési bemutatójának köszönhetően még nagyobb létszámban gyűltünk össze. Megvitattuk kérdéseinket és gyakorlati tapasztalatainkat.

Az elme után a hasnak is járt a táplálék, így hát apránként visszaszállingózva napunk kezdőpontjához, közösen elfogyasztottuk vacsoránkat. A fiatalabbak addig figyelték a bölcseket, amíg a bölcsek felett hamarosan felkeltek az első csillagok. Lantos Tamás útra kelt, a többiek megtalálták ágyaikat. Másnap, habár kevéskét, de eleredt az eső.

Honlap ajánló:

A Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat honlapja:

<http://www.mnvh.eu>

Az MNVH a Facebookon is megtalál-

ható, rendszeresen frissülő hírekkel:

<https://www.facebook.com/pages/Magyar-Nemzeti-Vidéki-Hálózat/283580128362941>

<http://gyumolcsesz.hu/>

Kárpát-medencei Gyümölcsész Hálózat jelenleg induló honlapja:

<http://gyumolcsesz.hu/>

A Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület honlapja:

<http://www.teremtesvedelem.hu>

Az Echo TV „A vidék élni akar” című műsora:

http://www.echotv.hu/videotar.html?mm_id=191&v_id=15422

Póss Anett

ÉRDEKKÉPVISELET

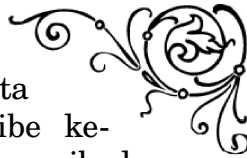
Levél az ombudsmannak az erdők védelmében

Tisztelt Dr. Fülöp Sándor!

A Zselicben erdőgazdálkodás címén folyó furcsaságokra szeretnénk felhívni a Biztos úr figyelmét. (Nyilván az ország más területein is hasonló a gyakorlat.)

A megújuló energiaforrások ürügyén érdekes dolgok indultak el még 2010 előtt a környékünkön. A Zselici Tájvédelmi Körzet közvetlen szomszédságában lakunk, tehát az itt folyó „erdőkezelési” tevékenységet közvetlenül nyomon tudjuk követni.

Pár éve a levágott erdőrészeken megszűnt az a gyakorlat, hogy az ottmaradó vastagabb ágakat a szegényebb falusi lakosság összegyűjtheti s hazaviheti. Ma már hatalmas gépekkel kigereblyézik, kihordják s irtatlan kupacokba rakják az út szélén az ágfát. Hónapok múlva megérkezik az aprító gép, ledarálja a faanyagot, kamionokba töltik s irány a pécsi hőerőmű, ami innen kb. 80 km közúton. Ki lehet számolni

mennyire hatékony ez a fajta „energiamegújulás”. Mennyibe kerülnek a gépmonstrumok, mennyibe kerül a fenntartásuk, üzemanyag stb.

Tudjuk, hogy Magyarország vállalta energiatermelésének bizonyos százalékáig a megújuló energiaforrásokra való áttérést s ennek része a biomassza hasznosítása. Tudomásunk szerint kötelezték az erdőszeteket fix mennyiségű fa leszállítására, fix összegért (az összeg lényegesen alatta van a piaci árnak!). Olyan esetekről is tudunk, mikor az erdőszet képtelen teljesíteni a kvótát, s kénytelen dupla áron, külföldről fát vásárolni...

Hogy a történet még bizarrabb legyen: információink szerint a Bakonyból is szállítanak fát a pécsi erőműbe!

S nemcsak tűzifát, hanem lényegesen értékesebb ipari fát is!

Véleményünk szerint addig tekinthető megújuló energiaforrásnak a fa, amíg a helyi lakosság gyűjti össze a rég megszokott szabályok szerint s a környéken kerül hasznosításra s nem 100 km-re! Ma tilos ezen vékonyabb ágak, gallyak összeszedése, ami egyenes következménye a szaporodó falopásoknak. A hideg nagy úr!

Természetvédelmi okokból is aggályos következményei vannak a jelenlegi gyakorlatnak, hiszen olyan erdőrészeket is levágnak az erőmű miatt, ami eddig eladhatatlan anyag volt számukra, de természetvédelmi értékük persze volt. Így természetes működésű, eddig magára hagyott erdőrészek helyén is egykorú, egységes szerkezetű erdőket hoznak létre, természetesen a jogszabályoknak mindenben megfelelően. A természetes működésű erdőkben elengedhetetlen holt fa eddig is hiányzott, ezzel a technológiával még a legvékonyabb ágak is kikerülnek az erdőből.

Kérjük, hogy a fenti anomáliák megszüntetésére tegyenek lépéseket, mert

ezek senki számára nem hasznosak s ellenkeznek az ország érdekeivel is!

Visnyeszéplak, 2012. július 25.

Tisztelettel, a Palocsa Egyesület nevében:

*Halász Ferenc
elnök*

A beadványhoz eddig csatlakozott szervezetek:

Óko-völgy Alapítvány (Somogyvámos), Ormánság Alapítvány (Drávafok), Markóc Község Önkormányzata, Védikus Kultúráért Alapítvány (Somogyvámos), Galgahévi-zi Ökofalunkért Egyesület (Galgahévíz), Természetes Életmód Alapítvány (Agostyán), Visnyeszéplaki Faluvédő és Közművelődési Egyesület (Visnyeszéplak), Gyűrűfű Egyesület (Gyűrűfű), Magfalváért Egyesület (Monor), Derű Alapítvány (Máriaalom)

A nagybirtokrendszert rögzíti a Földtörvény tervezete

Civil szervezetek szerint a javaslat jelenlegi formájában elfogadhatatlan

Hazánkban a földterület használata egyrészt szélsőségesen koncentrált, másrészt szélsőségesen elaprózott. Nagyszámú kisgazdaság és kisszámú nagygazdaság egyenlőtlen „versenye” jellemzi az agráriumot. A földbirtoklás és földhasználat elvált egymástól: míg elvben a jelenleg hatályos Földtörvény tiltja a jogi személyek tulajdonszerzését, a földbérlés terén a szabályok lehetővé teszik akár több ezer hektáros, óriási mezőgazdasági üzemek kialakítását is.

Az Országgyűlésben vitára bocsátott T/7979. számú törvényjavaslat a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról (Fftv.) ezen a helyzeten lényegében nem változtatna. Az Fftv. újraszabályozza a föld-

tulajdonszerzés feltételeit és mértékét továbbá a haszonbélhető terület nagyságát. A természetes személyek tulajdonjog szerzésénél lényeges változás, hogy az eddig személyenként járó 300 ha maximális szerzési mértéket az Fftv. csökkenti. Önfoglalkoztató és östermelő legfeljebb 50 hektárt, egyéni vállalkozó legfeljebb 300 hektárt, a családi gazdaság legfeljebb 500 hektárt szerezhethet. A gazdálkodó jogi személy a társaság nevében továbbra sem szerezhethet földtulajdont, viszont ez a jog a cégtulajdonos személyeket „földműves”, továbbá „mezőgazdasági termelő” jogcímen, egyéni módon megilleti. Cégnek tehát nem lehet tulajdona, csak a tulajdonos személyeknek.

Az Fftv. a földhaszonbérlet mértékének meghatározásánál azonban a gazdálkodó jogi személyek (nagyüzemek) javára nyílt, kedvezményes megkülönböztetést alkalmaz a földbérlési piac többi szereplőjével szemben. Míg ui. a természetes személyeknél a bérlés megengedett felső határa azonos a tulajdonszerzési mértékével (50, 300 és 500 ha), addig a mezőgazdasági termelők (a nagyüzemek) 300 és 1200 ha közötti földet haszonbélhetnek. Ez a kiváltságos térmérték is, azonban, csak viszonylagos korlát, mert az 1200 ha üzemméretet tovább növelheti a cégnek a tagjaitól, illetve RT esetén a névre szóló részvényeseitől korlátlan mennyiségben haszonbélhető föld, valamint az a terület is, amelyet kényszerhasznosítás címen használ. Ezek ugyanis nem számíthatók be a törvény által meghatározott földbérlési maximumba.

Valójában e jogintézmény – a hatályos Földtörvénnyel (Ftv.-vel) egyezően – korlátlan üzemméretet szavatol a nagyüzemeknek. Ezzel pedig egy sajátos kasztrendszer hoz létre, melyben az östermelők, családi gazdálkodók, egyéni vállalkozók hátrányos megkülönböztetést szenvednek a nagyobb tőkeerejű társaságokkal szemben.

Alulírottak, kérjük az Országgyűlési Képviselőket, hogy a T/7979. törvénytervezetet a jelenlegi formában ne támogassák. Kérjük a Kormányt, hogy dolgozza át a beterjesztett földjogi szabályozást (összhangba hozva a földforgalom, a mezőgazdasági üzemek és földvédelem szabályozásával) úgy, hogy az a táji adottságoknak megfelelő gazdálkodást segítse elő. Biztosítson valódi előnyt az olyan kis- és közepes méretű gazdaságoknak, melyek a természeti erőforrások megóvásával együtt megélhetési lehetőséget teremtenek a mainál sokkal több embernek – összhangban a Nemzeti Vidékstratégiával.

Budapest, 2012. október 24.

A CSEMETE Egyesület, a Magyar Biokultúra Szövetség, a Magyar Természetvédők Szövetsége, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület és a Szövetség az Élő Tiszáért által kezdeményezett civil állásfoglalást összesen 71 szervezet támogatja.

A fenti szöveg rövidített, a teljes felhívás itt olvasható:

<http://www.elotiszaert.hu>

*A csatlakozást lehet jelezni itt:
info@elotisza.hu*

KITEKINTŐ

MAGenergia koncepció

Jelenlegi életformánk rendkívül energiapazarló, erőltetett fenntartásához a szükséges energiaforrások egyre korlátottabban állnak rendelkezésünkre. Problémát jelent továbbá, hogy ma mind az egyén, mind pedig a közösségek élete túlszabályozott, nagy ellátórendszerektől függ, amelyek megfelelő energiabevitel hiányában működésképtelenné válnak és összeomlanak.

Fontos lenne tehát olyan energetikai rendszerek létrehozása, amelyek a körülményektől függően részben, vagy teljes egészében alkalmassá teszik a közösségeket arra, hogy helyi erőforrásokból kielégíthessék alapvető szükségleteiket, a nagy hálózatoktól függetlenül. Nem globális hálózatokban, hanem helyi energiamagokban kell gondolkodni a szállítási veszteségek elkerülése és a rendszer sérülékenységének csökkentése miatt.

Az energiamagoknak a magokhoz hasonlóan kell működniük: a környezetükből minden hasznosítható táplálékot be kell gyűjtösek, és át kell alakítsanak az élet szolgálatában. A helyi adottságok felhasználására tervezett rendszereknek több lábón kell

állniuk mind az energiaforrást, mind az energiatermelést tekintve. Az energiatermelés és -felhasználás egyes lépéseit a természetes rendszerekhez hasonlóan körfolyamatokba kell szervezni.

Minimális célként az első MAGenergia telep egy pár házból álló közösséget (tanyabokor) látna el az összes szükséges energiaformával (hő, áram, diesel üzemanyag...) szigetszerű, teljes energia önellátással. A kísérlet helyszíne Magfalva (Gomba külterülete). Magfalva koncepciójának fontos része, hogy a különböző szintű önellátó rendszerek lépcsőzetesen épülnek egymásra. Minden család – minimális szinten – önmagában is önellátó, de a nagyobb hatásfok és biztonság ér-

dekében nagyobb önálló rendszereket épít ki. A családoknak saját víz, villany, fűtés, szennyvízkezelő rendszere lesz, de a közösség saját közüzemi rendszert is kiépít.

A rendszer létrehozásához szükséges elemek és fűtőanyagaik:

- * fagáz generátor (áram + téli használati melegvíz) – faapríték, erdészeti hulladék
- * komposzt kazán (temperáló fűtővíz) – erdészeti és mezőgazdasági hulladék
- * sütőolaj reprocesszáló (biodiesel üzemanyag) – begyűjtött használt sütőolaj
- * MIA motor (áram + mechanikus energia) – reprocesszált sütőolaj
- * Stirling-motor (áram + mechanikus energia) – nap/tűzifa
- * szélgenerátor (áram, akkumulátortöltés) – szél
- * szélszivattyú (öntöző és használati víz) – szél
- * napkollektor (nyári használati melegvíz) – nap
- * napelem (áram, akkumulátortöltés) – nap
- * aszaló- és szárító rendszerek (termékek, fa) – nap
- * kemence (kenyér és egyéb sütése) – gallyfa, kóró
- * tömegkályha (épületek téli fűtése) – tűzifa

A következő lépcső egy falu közintézményeit ellátó MAGenergia telep létrehozása a jelenlegi energia hálózatokkal együttműködő, részben kapcsolt rendszerben (csak a villamos hálózattal kapcsoljuk, az energiátárolás és puffereles végett). A kísérlet helyszíne Gomba község (Pest-megye) lenne. A rendszer létrehozásához szükséges elemek: fagáz generátor, bálaégető kazán, napkollektor, szélszivattyú.

A továbblépés szempontjából jelenleg

az jelenthetné a legnagyobb segítséget, ha a MAGenergia csapat rendelkezne a megfelelő pénzügyi háttérrel. A rendszer legtöbb eleme már működik, bemutatható, tesztelhető, kimérhető állapotban van. A MAGenergia program megvalósulására a résztvevő több mint harminc szakértő elkötelezettsége, neve és eddigi munkája a garancia.

A cikk rövidített változat, a teljes anyag elérhető a szerzőknél:

*Géczy Gábor - Leidinger Dániel
Magfalváért Egyesület, MAG
magyar@vnet.hu*

Napelemes iskolában nyitották meg a tanévet

Egy vastag oszlopon hatalmas napelem áll a most felújított harsányi Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Napköziotthonos Óvoda udvarán, ahol az országos tanévnyitót tartották. Tavaly kibővítették az iskolát, új aula, lift és mozgássérült vécé épült, kívülről is újraburkolták az egész épületet. Idén az iskola összes ablakát kicserélték, a mellette lévő óvodában szép játszótér áll, rendben van a tető és van egy

jó nagy tornaterem is. A bejárat mellett az új nemzeti fejlesztési terv hatalmas táblája áll a 85 milliós energetikai fejlesztésről, amelyhez a kétezer fős falu önkor-

mányzata 15 millióval járult hozzá.

A Borsod megyei község iskolájában van digitális tábla, nyelvi labor, lehet angolul és németül tanulni, emelt szinten matematikát és számítástechnikát, és van néptáncfoglalkozás, judo és foci is. A harsányi suli ökoiskolává is vált, nemcsak a nap-elem és a két faaprítékkal működő kazán miatt, amihez majd a falu közmunkásai gyűjtik a tüzelnivalót, hanem a természet-tudatos nevelés miatt is.

Joób Sándor

2012. augusztus 31.

Fotó: Huszti István / Index

A cikk rövidített változat, a teljes anyag itt olvasható:

http://index.hu/belfold/2012/08/31/nap-elemes_iskolaban_nyitottak_meg_a_tanevet

Élő népi építészetet!

Százötvennél is több kép van már a Váralja Szövetség albumában, amelyet szervezetünk a magyar népi építészet remekeinek bemutatására hozott létre a Facebook közösségi oldalon. A gyűjtést tovább folytatjuk, képeiket a továbbiakban is szeretettel várjuk a varalja.szovetseg@gmail.com címre!

A Váralja Szövetség közleményben áll ki a népi építészet jövője és a hagyományos falukép megtartása mellett. Elképzelésünk központi eleme a vidék fellendítése minőségpolitikai célok mentén. Olcsón dolgozó állami tervezőirodákkal, adókedvezményekkel ösztönöznénk a nemzeti hagyományok megtartását.

<http://varaljaszovetseg.hu/h067.html>

http://varaljaszovetseg.hu/34_nepi_epiteszetunk.pdf

AJÁNLO

A természet IQ-ja

Közel egyórás film, mely az állati ösztönökre adható lehetséges válaszokat mutatja be. A rovarok, a madarak és az emlősök viselkedésük jelentős részét veleszületett, ösztönös módon hajtják végre. De vajon honnan származnak titokzatos és összetett viselkedési mintáik? A természet IQ-ja című könyv szerzője Hornyánszky Balázs és Tasi István. A kötet amerikai kiadása az USA Book News versenyében a tudomány kategórián belül a „Best Books of the Year” díjban részesült, 2009-ben. Az azonos című film a könyv mondanivalóját látványos természetfilm jelenetekkel illusztrálja, és arra készíti a nézőt, hogy megkérdőjelezhetetlennek hitt igazságokat gondoljon újra. Leleményes zsákmányszerzőkkel, a védekezés, álcázás és csalás mestereivel, együtt élő fajokkal és a madárvándorlás meghökkenítő eseteivel ismerkedhetünk meg, miközben kirajzolódik előttünk a modern természettudományos magyarázatok egyik fehér foltja – és a lehetséges megoldások skálája.

A filmet szeptember 18-tól, Budapesten, az Uránia moziban vetítik.

Bővebb információ: <http://iqfilm.hu/>

Helyi közösségek a mezőgazdasági sokféleségért Magyarországon

Kultúrnövényeink genetikai sokfélesége egy kincsesláda, amelynek megőrzése nem csupán a génbankok feladata. Alapvető szerepet játszanak benne azok a gazdálkodók és helyi közösségek is, amelyek a sokszínűséget egy élő rendszerben – gazdaságokban és kiskertekben természetben – tartják fenn és teszik elérhetővé a mindennapjainkban.

A Védegylet által megjelentetett kiadvány esettanulmányokon keresztül mutat be néhány olyan hazai kezdeményezést, melyek tevékenységükkel aktívan hozzájárulnak tájfajtáink megőrzéséhez. Az esettanulmányok kiválasztásának fő kritériumai között szerepelt a kezdeményezések közösségi és innovatív jellege. A példák önfenntartó és árutermelő kezdeményezéseket is tartalmaznak, és felölelik a növényfajok és fajták széles választékát. A kiadványból megismerhetjük többek között a Szövetség az Élő Tiszáért Egyesület (SZÖVET), a Gyümölcsész Hálózat, a Biokultúra Egyesület a Polyán Egyesület és az Agricomplex Kft. által végzett munkát.

A bemutatott példák fényt derítenek arra, hogy a gazdálkodók és a helyi közösségek miként járulnak hozzá az élelmezési és mezőgazdasági célú növényi genetikai erőforrások megőrzéséhez és fejlesztéséhez Magyarországon. Megtudhatjuk, hogy milyen hajtóerők mozgatják őket és milyen tényezők befolyásolják törekvéseik sikerességét.

A kiadvány letölthető a Védegylet honlapjáról:

http://www.vedegylet.hu/index.php?page=news&news_id=1493

Nyomtatott példány igényelhető a csilla@vedegylet.hu e-mail címen.

Szalmabála-építészet

Az Energia és Környezet Alapítvány által létrehozott facebook-oldal a szalmabála-építészet népszerűsítését tűzi ki céljául. Hasznos tudnivalókkal, képekkel, fórummal várja az érdeklődőket, az elszántabbak pedig gyakorlati képzésben is részt vehetnek.

<http://www.facebook.com/Szalmabala-epiteszet>

Gyógynövény tananyag

A HERBS („Gyógynövény termesztési képzési anyagok mezőgazdasági KKV-k számára”) projekt a Leonardo da Vinci Élethosszig tartó Tanulás Program (Innováció transzfer) keretein belül valósult meg 2010. október 1. és 2012. szeptember 31. között. A projektet egy nemzetközi konzorcium valósította meg, melybe magyar, szlovák, német és cseh projektpartnerek tartoznak. A projektet a magyarországi TREBAG Kft koordinálta.

A HERBS célja a munkanélküli fiatal felnőttek támogatása egy gyógynövény témájú képzés segítségével, mely jól használható a gazdálkodók számára. A gyógynövény termesztést és az eredményeket helyi szinten értelmezi annak érdekében, hogy a partnerországok nemzeti igényeit kielégítse.

A képzési anyag alapjául tíz alap modul szolgál, melyek a partnerországok tíz legfontosabb gyógynövényével kapcsolatos tudnivalókat mutatják be. Ezeken felül a tananyag partnerországoként öt-öt, az adott ország számára kiemelkedő fontosságú gyógynövény modulját is magában foglalja. A multimédia elemekkel gazdagított képzési anyagok a jelenlegi és jövőbeli gazdálkodók képzésének új megközelítését képviselik, valamint a gyógynövény termesztési technológiákkal kapcsolatos tudás és készségek megszerzésének

új módjait is bemutatja.

A tananyag elérhető itt:

<http://www.herb-education.eu/?lang=hun>

Népmese Bolt mindenkinek

Közel egy éve, hogy megnyílt Budapest szívében a „Népmese bolt”, a magyar ínyencségek boltja. Itt kizárólag magyar, őstermelők vagy családi vállalkozások által előállított termékek széles választékát találjuk – pástétomokat, aszalványokat, szörpöket, savanyúságokat és mindenféle különleges magyar finomságot – egy népmesés ízeit csokorba fogva.

További információ:

<http://www.nepmesebolt.hu>

Cím: 1075 Budapest, Madách Imre út 5.

PROGRAMAJÁNLÓ

Gyümölcsész programok

A Kárpát-medencei Gyümölcsész Hálózat fenti, önálló rovatában említett rendezvényeinek részleteiről a <http://gyumolcsesz.hu> honlap tájékoztat.

Országos konferencia a biológiai sokféleség megőrzésének elősegítésére

A Vidékfejlesztési Minisztérium és a Magyar Természetvédők Szövetsége országos tanácskozást szervez, melyre tisztelettel meghívjuk.

Időpont: 2012. november 6.

Helyszín: Vidékfejlesztési Minisztérium, Darányi Ignác Terem (1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.)

A programból:

- * A Biológiai Sokféleség Egyezmény

részes felek konferenciájának eredményei, valamint a Nemzeti Biodiverzitás Stratégia megújításának helyzete

- * A biológiai sokféleség megőrzésének gyakorlata Svájcban kormányzati és nem-kormányzati szinteken
- * Nemzetközi és hazai biodiverzitás védelem főbb kihívásai, célok és teendők (kerekasztal-beszélgetés)
- * A biodiverzitás-védelem finanszírozási lehetőségei (kerekasztal-beszélgetés)

A program ingyenes, de a korlátozott férőhelyek miatt regisztrációhoz kötött. Regisztrációt a jelentkezés sorrendjében fogadjunk el!

Kérjük, hogy a jelentkezési lapot szíveskedjenek

2012. november 2-án, 12 óráig visszaküldeni

a klara@mtvsz.hu e-mail címre vagy a Magyar Természetvédők Szövetsége 06-1-216-7295-ös faxszámára.

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉG

Svájci Magyar Civil és Ösztöndíj Alapok

Az Ökotárs Alapítvány az Autonómia Alapítvánnyal, a Demokratikus Jogok Fejlesztéséért Alapítvánnyal (DemNet) és a Kárpátok Alapítvány-Magyarországgal együttműködve a Svájci-Magyar Együttműködési Program forrásainak felhasználásával pályázatot hirdet civil szervezetek és marginalizált gyermekek támogatására!

1) A *Civil Alap* célja a szociális és környezetvédelmi területen tevékenykedő civil szervezetek megerősítése, kapacitásuk növelése Észak-Magyarország és Észak-Alföld régiókban (Nógrád, Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar vagy Jász-

Nagykun-Szolnok megye), két témakörben:

A) Szociális szolgáltatások nyújtása

B) Környezeti kihívásokra adott válaszok

2) Az *Ösztöndíj Alap* célja olyan *komplex projektek* támogatása amelyek marginalizált helyzetű diákokat segítenek középfokú tanulmányaik elkezdésében vagy folytatásában, abból a célból, hogy sikeresen befejezhessék tanulmányaikat, illetve tovább tanuljanak, szakmát szerezzenek. Az ösztöndíjak odaítélése minden megyében (illetve régióban) pályázati úton kiválasztott végrehajtó szervezet(ek) feladata.

A *Civil Alapra* mindkét témakörben három kategóriában lehet pályázatot benyújtani:

* 2000 és 9999 CHF (481 560 – 2 407 560 HUF) nagyságú kisprojektek;

* 10 000 és 49 999 CHF (2 407 800 – 12 038 760) nagyságú középprojektek;

* 50 000 és 100 000 CHF (12 039 000 – 24 078 000 HUF) nagyságú nagyprojektek.

Az *Ösztöndíj Alapra* 50 000 és 150 000 CHF (12 039 000 – 36 117 000 HUF) nagyságú pályázatokat lehet benyújtani.

A pályázó szervezetnek a teljes költségvetés legalább 10%-át kell készpénzbeli önrészként biztosítania a *Civil Alapban*, és 5%-ot az *Ösztöndíj Alapban*. Mindkét alapra legalább 12 legfeljebb 24 hónap időtartamú programokkal lehet pályázni.

Az első körben pályázatokat 2012. szeptember 14-től 2012. november 12-ig (éjfélig) lehet benyújtani.

További információ:
<http://svajcivil.hu/node/40>

Szerkesztőség: Magyar Élőfalú Hálózat, 7478 Bárdudvarnok, Visnyeszéplak 48.

T: 06-30-974-2567. fényposta: namzi@tvn.hu

Szerkesztették: Zaja Péter – namzi, Kajner Péter, Mohácsi Ferenc, Petró Tamás,

Póss Anett, Vásárhelyi Boglárka **Tördelés:** Kiss Kornél

Közreműködött: Barsi Attila, Bócsó Renáta, Czumpf Attila, Géczy Gábor, Kilián Imre, Lakatos Géza, Leidinger Dániel, Novák Brigitta, Paraszky Sára, Pócze Vilmos, Szabó Miklós, Zimmermann Dániel

Lektorálta: Bányi-Földesi Dorka, Kajner Péter

Képek: 1. oldal – Zaja Péter: Borzderes Visnyeszéplakon. 3. oldal – Zaja Péter: 2012. nyári Élőfalú Találkozó Agostyánban. 4. oldal – Öko-völgy Alapítvány: Virágzik a len Krisna-völgyben. 5. oldal – Madárgyűrűzés gyerekekkel a 2012. nyári Élőfalú Találkozón, Agostyánban. 6. oldal – Öko-völgy Alapítvány: Szénagyűjtés Krisna-völgyben. 7. oldal: GAIA Alapítvány: Tornácos ház Galgahévízen. 8. oldal: Bócsó Renáta. <http://kerecsen.tv/2010-08-13/interju-bocso-renataval>. 11. oldal: Sára János a 2012. nyári Élőfalú Találkozón, Agostyánban. 15. oldal – Visnyeszéplaki ház. 16. oldal – Huszti István: Napelem a harsányi iskola előtt. http://index.hu/belfold/2012/08/31/napelemes_iskolaban_nyitottak_meg_a_tanevet. 18. oldal – Zaja Péter: Almás kirakó. 20. oldal – Zaja Péter: Gyümölcsasztal.

Továbbra sincs konkrét előfizetési díj, minden olvasót (különösen a papír alapú változatot igénylőket) arra kérünk, hogy anyagi lehetőségeihez mérten támogassa a munkánkat.

A befolyt összegekből álljuk a technikai rész költségeit. Postabélyeget is elfogadunk!

Bankszámlaszám: OTP 11743002-20148292 (Visnyeszéplaki Faluvédő és Közművelődési Egyesület)

Készült a Természetes Életmód Alapítvány és a Humusz Szövetség támogatásával.